

Eesti Kodu-uurimise Selts **Andrus Ristkok**

1. Igal TAgal assotsieerunud seltsil on vastavad erialahuvid, mille teostamine seltsi liikmete kaudu teadusseltsi tegevuses "taastoodab" neid huve ühiskonnas. Teadmishimu ja terve mõtlemise säilitamise nimel ühiskonnas on see kindlasti hädavajalik. Meie poliitiline loosung teadmistepõhisest ühiskonnast on seniajani loosungiks jäänudki. EV senine riiklik juhtimispraktika osutab, et kardetavasti selleteemalisest õõnsast demagoogiast palju kaugemale ka ei jõuta. Seetõttu peab teadlaskond ise eluterve ning edasiviiva mõtteviisi kandjana hoolitsema selle eest, et uudishimu oma ümbruse vastu, uuriv vaim ning kultuuris kinnistunud varem omandatud kogemused uurimisevõtete alal ei hääbuks vaid oleksid asjahuvilistele kättesaadavad ja ka edasi arendatud. Kuivõrd teadlasi ühendavate institutsioonide seas on Akadeemia suutnud säilitada vahest kõige suurema sõltumatus poliitilistest konvulsioonidest, siis oleks ka loomulik, et Akadeemia täidab edasi seda missiooni Eesti ühiskonna ees.
Eesti Kodu-uurimise Seltsiga on liitunud teadushuvilised ja harrastusuurijad, keda köidab teabe koondamine ja lisamine eri paikkondade kohta. Nende uurimistöö tulemused Eesti eri piirkondade kohta ühildatakse teadmiste teaduspäraseks kogumiks kodu-uurimisliku käsitlusena. Kodu-uurimine seega lähendab ja liidab (mitte ei välista!) paikkondade uurimisega tegelevate eri teadusalade tegevusi. See käib nii kitsama piirkonna (küla, vald, maakond) kui kogu Eesti (ka välis-Eesti) kohta. Tuleb tunnistada, et assotsiatsioonide Teaduste Akadeemiaga on EKUS tegevusele küll lisanud teatava akadeemilise mõõtme, soliiduse ja usaldusvääruse.
2. Praegu ei ole konkurents ressursi pärast tajutav olnud. Arvan, et see on suuresti TA juhatuse kujundada, kas ja kuivõrd rivaliteet avalduma võib hakata.
Seltside tegevusi seondaks nende tegevust tutvustavad ühisväljaanded. Meie seltsi koostööd teiste seltsidega soodustaks ühiste ettevõtmiste kavandamine (nõupidamised, ühisarutelud) ning selleks vajalike vahendite olemasolu tagamine.
3. Teadusliku kodu-uurimise juured ulatuvad Eestis mitme sajandi taha, kuid teadusliku ilme ning süsteemsuse omandasid need uuringud alles 1920-ndatest aastatest alates, mil tegevust asuti riiklikult toetama (tasud stipendiaatidele, kirjastamiskulude katmine). Nõukogude ajal oli kodu-uurimistegevus küll lubatud, kui mitte toetatud. Kahjuks püsib viimane seisukoht ka tänapäeval. Kodu-uurimise tulemused põhinevad praegusajalgi teadlaste ja harrastusuurijate koostööl. Töö tulemused jõuavad aga avalikkuse ette vastavalt sellele, kuivõrd Seltsi liikmed ja mitte liitunud kodu-uurijad suudavad huvi äratada kohapeal ning selleks vahendeid hankida. See on määranud ka EKUS tänapäevase tegevussuuna: mitmekülgne metoodiline tegevus ja uurimistöö juhendamine, metoodiliselt korrektsete kodu-uurimisteoste koostamine ja üllitamine. Need on ühtlasi tegevused, mille rahastamiseks on keeruline, sageli aga ka võimatu rahalisi vahendeid leida.
Napivõitu toetuse kõrval oleks seltsil oluline teada, kas olemasolev toetussumma on stabiilne ning mitte vähenev, vaid perspektiivis pigem kasvav. Vastasel korral oleks üpris võimatu tegevuskava planeerida.
4. 17. septembri arutluskonverentsist annab EKUS oma liikmetele teada. Kogemuste põhjal võib oletada vähemalt paarikümne inimese reageerimist sedalaadi kutsele. Ettekande esitab EKUS esimees Andrus Ristkok, *PhD*.
5. Kontaktisik sügisese konverentsi teemal on Seltsi esimees Andrus Ristkok (tel. 56 647806; email: rist@pirgu.ee).
Asenduskontakt: EKUS teadussekretär Eva Maaring (tel.644 0475; email: ekus@ekus.ee)